

Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Журнал

№ 4
спецвипуск
грудень 2025

*VI Всеукраїнська науково-практична конференція докторантів,
молодих учених та студентів «Розвиток європейського простору очима молоді:
економічні, соціальні та правові аспекти»*

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**Молодіжний економічний вісник
ХНЕУ ім. С. Кузнеця**

№ 4
спецвипуск
грудень 2025

Журнал

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція докторантів,
молодих учених та студентів «Розвиток європейського простору очима молоді:
економічні, соціальні та правові аспекти»**

Виходить щоквартально

**Засновник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Видавець – ФОП Стожук А. П.**

**Затверджено на засіданні
вченої ради університету
Протокол № 10 від 23.12.2025 р.**

**Ідентифікатор медіа: R30-02756
(рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
№ 685, протокол № 9 від 7 березня 2024 року).**

Періодичність – щоквартально.
Мова видання – українська, англійська, французька, німецька.

Засновано в січні 2015 року згідно з рішенням вченої ради.

Редакційна колегія

Пилипенко А. А. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ імені Семена Кузнеця (головний редактор)

Бриль М. С. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Малярець Л. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Власенко Т. А. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Назарова Г. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Вовк В. А. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Пушкар О. І. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Гриневич Л. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Тищенко В. Ф. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Журавльова І. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Чернишов В. В. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Яценко Р. М. – канд. екон. наук, доцент ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Ястремська О. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Поштова адреса засновника:

61165, Україна, м. Харків, пр. Науки, 9а, **Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця**

Конт. телефон: (057)702-03-04

Відповідальність за достовірність фактів, дат, назв, імен, прізвищ, цифрових даних, які наводяться, несуть автори статей.

Рішення про розміщення статті приймає редакційна колегія. У текст статті без узгодження з автором можуть бути внесені редакційні виправлення або скорочення.

Редакція залишає за собою право їх опублікування у вигляді коротких повідомлень і рефератів.

У разі копіювання чи передрукування матеріалів посилання на електронний журнал обов'язкове.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи ДК № 4853 від 20.02.2015 р.

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2025

гнучкість української мови, що дозволяє ефективно створювати спеціалізовану лексику. Афіксація не лише розширює термінологічне поле економіки, а й забезпечує його внутрішню впорядкованість, сприяючи точності, системності та ефективності наукової й професійної комунікації.

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Архипенко Л. М.

Література: 1. Архипенко Л. М., Мельник П.В. Іншомовна неолексика в економічному дискурсі // Scientific developments of European countries the area of philological researches : collective monograph. Part 1. Wloclawek, Poland. 2020. С. 15–32. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-56-3.1.2>. 2. Дорошенко С. Особливості афіксації при термінотворенні (на прикладі термінології нафтогазової промисловості). *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2010. № 675. С. 10–14. 3. Турчак О. М. Особливості словотвору економічної термінології. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*. 2016. № 2 (12). С. 247–252.

Стаття надійшла до редакції 03.12.2025 р.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ У СФЕРІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ПЕРЕДУМОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

УДК 504.06:502.1

Тагієв Аділь Фуад огли

Здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня II курсу
факультету підготовки іноземних громадян ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. У статті досліджено роль міжнародної співпраці у формуванні екологічної культури як ключової передумови сталого розвитку сучасного світу. Обґрунтовано, що міжнародна взаємодія істотно прискорює розвиток екологічної культури через освітні програми, наукові дослідження, культурні обміни та глобальні екологічні ініціативи.

Ключові слова: екологічна культура, міжнародна співпраця, сталий розвиток.

Annotation. The article explores the role of international cooperation in shaping environmental culture as a key prerequisite for sustainable development in the modern world. It is substantiated that international interaction significantly accelerates the development of environmental culture through educational programs, scientific research, cultural exchanges, and global environmental initiatives.

Keywords: environmental culture, international cooperation, sustainable development.

У сучасному світі проблеми екології та сталого розвитку стають дедалі актуальнішими через швидке зростання населення, інтенсивне використання природних ресурсів і глобальні зміни клімату. Формування екологічної культури, що включає знання, цінності та поведінкові установки, є ключовим фактором забезпечення гармонійного співіснування людини та природи. Особливе значення набуває міжнародна співпраця у цій сфері, оскільки екологічні виклики не мають кордонів і потребують координації зусиль держав, освітніх установ, громадських організацій та міжнародних організацій. Спільні освітні програми, обмін досвідом та спільні наукові проекти створюють умови для поширення екологічної культури на глобальному рівні та виступають важливою передумовою сталого розвитку суспільства.

Останні роки активно зростає число наукових робіт, що досліджують екологічну культуру, освіту для сталого розвитку та роль міжнародної взаємодії у цьому процесі.

Монографічна робота [1] розглядає екологічну культуру і грамотність як базис для сталого розвитку і повинна охоплювати різні сфери суспільного життя: право, соціальні науки, освіту, громадянську участь.

Стаття [2] аналізує, як сучасні теорії щодо відносин «природа – культура» можуть сприяти формуванню «екологічної громадянськості» та нового підходу до сталості, де культура перестає бути відокремленою від природи, а стає частиною екологічного способу життя.

У кількісному міждержавному дослідженні [3] на основі даних з 37 країн доведено, що освіта є ключовим чинником формування екологічно відповідальної поведінки. Автори праці [4] зробили висновок, що екологічна культура реалізується через освітні практики, і визначають важливу роль закладів освіти у формуванні екологічної грамотності у молодого покоління.

Наукова робота [5] показує, що міжнародна співпраця підвищує рівень екологічної обізнаності, екологічної відповідальності, створює можливості для відкритих освітніх ресурсів, взаємного навчання, обміну досвідом, а отже, сприяє поширенню екологічної культури.

Отже, сучасні дослідження підтверджують, що екологічна культура формується найефективніше у процесі міжнародної взаємодії, обміну досвідом і глобальних освітніх програм.

Метою статті є аналіз ролі міжнародної співпраці у формуванні екологічної культури як ключової передумови сталого розвитку та визначення основних напрямів і механізмів такої взаємодії.

Екологічна культура є міждисциплінарним поняттям, що охоплює екологічні знання, екологічно відповідальні цінності, норми поведінки та практики взаємодії суспільства з природою. Вона формується на стику природничих і соціогуманітарних наук і включає етичні, правові, соціальні, економічні та культурні компоненти.

Водночас екологічна культура має чітко виражений міжнародний вимір. Її формування відбувається не лише на національному рівні, а й через глобальні процеси: міжнародні договори, обмін знаннями, транснаціональні проекти, діяльність міжнародних організацій та рухів. Отже, екологічна культура виступає результатом інтеркультурного діалогу та міжнародної співпраці.

Екологічно орієнтований світогляд глобального суспільства формувався значною мірою завдяки діяльності міжнародних організацій: ООН, ЮНЕСКО, Програми ООН з навколишнього середовища (UNEP), Європейського Союзу, Міжнародного союзу охорони природи (IUCN) тощо. Ці інституції формують міжнародний порядок денний у сфері екології, ініціюють і координують глобальні угоди та програми.

Прикладом є концепція сталого розвитку [6], офіційно закріплена у підсумкових документах конференцій ООН зі сталого розвитку (Стокгольм, Ріо-де-Жанейро, Йоганнесбург). Вона передбачає інтеграцію екологічної, економічної та соціальної складових розвитку. У своїх основних положеннях ця концепція прямо апелює до необхідності формування екологічної культури, наголошуючи на зміні системи цінностей як основи екологічно відповідальної поведінки.

ЮНЕСКО відіграє провідну роль у підтримці освітніх і культурних програм, спрямованих на розвиток екологічної свідомості. У межах Ініціативи з освіти для сталого розвитку було створено глобальну мережу шкіл, університетів і культурних центрів, що працюють над інтеграцією екологічної освіти у всі рівні навчання. Такі програми сприяють уніфікації екологічних підходів у світовій освітній практиці, забезпечуючи поширення екологічних цінностей у міжнародному масштабі.

Важливу роль у формуванні екологічної культури відіграють міжнародно-правові документи: Паризька кліматична угода, Базельська конвенція, Кіотський протокол, Конвенція про біорізноманіття. Усі вони встановлюють стандарти екологічної поведінки держав, бізнесу та громадянського суспільства. У результаті формується

система міжнародних екологічних норм, яка поступово впливає на національне законодавство та внутрішні соціальні практики.

Наприклад, Паризька угода [7] сприяла широкій популяризації поняття вуглецевої нейтральності, що стало не лише політичним, а й культурним концептом. У багатьох країнах воно використовується в освіті, корпоративній політиці, медіапросторі. Отже, міжнародні угоди не просто регулюють екологічні процеси, а й формують нові зразки поведінки – відмову від надлишкового споживання, розвиток екологічного активізму, переорієнтацію на зелені технології.

Екологічні проблеми мають культурну специфіку, адже різні народи по-різному сприймають природу, її символічне значення та рівень відповідальності за довкілля. Тому важливою частиною міжнародної співпраці є обмін культурними практиками екологічної поведінки. Прикладом є взаємне запозичення успішних моделей екологічного управління, таких як японська концепція бережливого споживання, скандинавська модель циркулярної економіки, європейська культура сортування відходів, канадські практики збереження лісів, традиційні екологічні знання корінних народів.

Такі практики стають основою для міжнародних освітніх програм, молодіжних обмінів, культурних проєктів, спрямованих на популяризацію екологічних цінностей. У результаті формується глобальна екологічна культура, що поєднує локальні традиції та універсальні підходи до збереження природи.

Наукова дипломатія та міжнародна академічна співпраця є одними із ключових інструментів розвитку екологічної культури. Транснаціональні дослідницькі консорціуми, міжнародні конференції, спільні програми університетів забезпечують обмін сучасними знаннями про екологічні процеси та методи сталого розвитку.

Важливо, що наукове співробітництво сприяє інституціоналізації екологічної культури: наукові дані лягають в основу освітніх програм, рекомендацій урядам, екологічних стандартів для бізнесу. Отже, міжнародна наукова взаємодія перетворюється на фундамент глобальних екологічних практик і підвищує рівень екологічної свідомості суспільства.

Міжнародні громадські рухи, такі як Fridays for Future, Greenpeace, WWF, займають особливе місце у формуванні екологічної культури. Вони створюють транснаціональні мережі екологічного активізму, що поширюють екологічні ідеї у масовій культурі та медіапросторі. Глобальні флешмоби, цифрові кампанії, міжнародні екодні та екологічні проєкти сприяють формуванню єдиної екологічної ідентичності молоді та дорослого населення у різних країнах.

Участь громадян у таких рухах підсилює демократичний компонент сталого розвитку: екологічні цінності стають не лише політичними чи науковими, а й культурними, соціальними та моральними.

Міжнародна співпраця у сфері екологічної культури є важливим інструментом формування глобальної екологічної свідомості та підвищення ефективності заходів зі сталого розвитку. Аналіз сучасних досліджень показує, що обмін досвідом, спільні освітні програми та наукові проєкти сприяють поширенню знань, формуванню цінностей та практичних навичок, необхідних для відповідального ставлення до довкілля. Подальший розвиток міжнародної співпраці у цій сфері дозволяє координувати глобальні зусилля, об'єднувати ресурси та створювати ефективні стратегії охорони довкілля, що відповідають викликам сучасності. Отже, міжнародна співпраця у сфері екологічної культури не лише сприяє поширенню екологічної свідомості, а й виступає ключовою передумовою для досягнення глобальної сталості та збалансованого розвитку суспільства.

Перспективи подальших досліджень полягають в аналізі політичних та соціальних факторів, що впливають на міжнародну співпрацю у сфері екологічної освіти та формуванні екологічної культури.

Науковий керівник – канд. техн. наук, доцент Михайлова Є. О.

-
- Література:** 1. Poto M. P., Murray E. M. Achieving a Common Future for all Through Sustainability-Conscious Legal Education and Research Methods. *Global Jurist*. 2024. Vol. 24 (2). DOI: <https://doi.org/10.1515/gj-2023-0122>. 2. Pyykkönen M. Naturalizing culture–time for an ecological understanding of «culture» in international culture and sustainability policies. *Frontiers in Political Science*. 2024. Vol. 6. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpos.2024.1252771>. 3. Piao X., Managi S. The international role of education in sustainable lifestyles and economic development. *Scientific Reports*. 2023. Vol. 13. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41598-023-35173-w>. 4. Goldman D., Alkather I. Cultivating Environmental Citizenship: Agriculture Teachers' Perspectives Regarding the Role of Farm-Schools in Environmental and Sustainability Education. *Sustainability*. 2024. Vol. 16 (16). DOI: <https://doi.org/10.3390/su16166965>. 5. Finger D. C.,

Draghici C., Perniu D., Smederevac-Lalic M., Halbac-Cotoara-Zamfir R., Sehic A., Kapović Solomun M. The Importance of International Collaboration to Enhance Education for Environmental Citizenship. *Sustainability*. 2021. Vol. 13 (18). DOI: <https://doi.org/10.3390/su131810326>. **6.** Mensah J. Sustainable development: Meaning, history, principles, pillars, and implications for human action: Literature review. *Cogent Social Sciences*. 2019. Vol. 5 (1). DOI: <https://doi.org/10.1080/23311886.2019.1653531>. **7.** The Paris Agreement. *United Nations*. URL: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>.

Стаття надійшла до редакції 28.11.2025 р.

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

УДК 657

Талалай М. Ю.

Здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня IV курсу
ННІ економіки і права ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація. У роботі досліджено теоретичні та методичні засади формування обліково-аналітичного забезпечення (ОАЗ). Розглянуто логіку побудови ОАЗ як циклічного процесу. Обґрунтовано необхідність інтеграції сучасних цифрових технологій та методичного інструментарію (збалансована система показників, бухгалтерський інжиніринг) для підвищення ефективності управлінських рішень.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення, цифровізація, управлінські рішення, бухгалтерський інжиніринг, збалансована система показників.

Annotation. The paper investigates the theoretical and methodological principles of forming accounting and analytical support. The logic of building AAS as a cyclical process is considered. The necessity of integrating modern digital technologies and methodological tools (Balanced Scorecard, accounting engineering) to improve the efficiency of managerial decisions is substantiated.

Keywords: accounting and analytical support, digitalization, managerial decisions, accounting engineering, Balanced Scorecard.

На сучасному етапі технологічного розвитку традиційна система бухгалтерського обліку, орієнтована на фіксацію минулих подій, втрачає свою актуальність як єдине джерело даних для менеджменту. Відбувається зміщення фокусу з простої реєстрації фактів на стратегічне консультування. Дані зміни зумовлюють необхідність формування комплексного обліково-аналітичного забезпечення (ОАЗ), яке базується на інтеграції обліку, аналізу та контролю. Ключовим фактором ефективності такої системи стає її цифрова трансформація та використання новітніх методичних підходів.